

TÜTÜN ÜRETİMİ, İŞLENMESİ, İÇ VE DIŞ TİCARETİ İLE İLGİLİ USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; tütün üretimi, üretici tütünlerinin alım satımı, tütünlerin işlenmesi, depolanması, tütün işleme tesislerinin kurulması, tütün iç ve dış ticareti, denetimi ve üretici ile alıcının hak ve yükümlülükleri ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; tütün tohumunun taşınması, ithali ve ihracı, tütün üretimi, üretici tütünlerinin alım-satımı ve denetlenmesi, tütün satış merkezlerinin kurulması, açık artırma başlangıç fiyatının teknik olarak saptanması, tütünlerin işlenmesi, depolanması, iç ve dış ticareti ile tütün fireleri, tütün işleme tesislerinin kurulması, üretim izni, proje tadilatı ve devir işlemleri, tütün üretim, alım ve satımına dair yazılı sözleşmelerin düzenlenmesi ile bunların yürürlükteki mevzuat dahilinde izlenmesi ve denetimlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alıcı: Tütün ticareti yetki belgesine sahip gerçek ve tüzel kişileri,
- b) Fire: Tütünlerde; taşıma, depolama ve işleme faaliyetleri sırasında fiziksel ve kimyasal etkilerle meydana gelen toz, çürük, rutubet, kuru madde kaybı şeklinde ve fermantasyon sonucu madde dönüşümü nedeniyle ortaya çıkan, ekonomik değeri olmayan ve bu Yönetmelik ekinde yer alan azami oranları aşmayan kayıplar toplamını,
- c) İşlenmemiş tütün: Üreticiler tarafından tarlaya dikilen, yetişerek olgunlaşan, daha sonra kırımı yapılarak değişik yöntemlerle kurutulan denetlenmemiş veya kaba bir tasnife tabi tutularak çeşitli şekillerde denetlenmiş tam ve yırtıklı tütün yapraklarını,
- ç) İşlenmiş tütün: İşlenmemiş tütünlerin alıcılar tarafından, işleme tesislerinde çeşitli işlemlerden geçirilerek, belirli kriterlere göre yeniden tasnife tabi tutulması sonucu elde edilen ambalajlanmış tütün yapraklarını ve yaprak parçalarını,
- d) Kurul: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- e) Kurum: Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- f) Tam mahsul: Aynı parselden olmak üzere bir üretici tarafından üretilen tütünlerin tamamını,
- g) Tütün eksper: Tütün eksperliği yüksek okullarından veya muadili yerli ve yabancı okullardan lisans düzeyinde yüksek öğrenim diploması alarak mezun olmuş, tütün alım ve satım muayenelerini yaparak tütünlerin vasfı, değer ve nevelerini belirleyen, tütün işleme, bakımı ve fabrikasyonu konularında uzman olan, tütün eksper veya tütün teknolojisi mühendisi unvanına sahip teknik elemanları,
- ğ) Üretici: Tütün tarımı ile uğraşan ve çiftçi belgesine sahip gerçek ve tüzel kişileri,

- h) Üretim merkezi: Tütün üretimi yapılan ilçeyi,
ı) Yazılı sözleşme: Alıcı ile üreticinin veya bunların temsilcilerinin ad ve adres bilgileri, tütünün cinsi, üretim yeri ve alanı, üretim miktarı, nevi tanımları ile nevi fiyatları, teslim şartları, ödemeyle ilgili hususlar, tarafların karşılıklı diğer yükümlülüklerinin yanı sıra özel hükümler de içeren ve Kurumca belirlenen esaslara göre düzenlenen Tütün Üretim ve Alım-Satım Sözleşmesini,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tütün Üretimi, Tütün Tohumu ve Fideleri ile İzne Tabi Tütün Üretimi

Tütün üretimi

MADDE 5 – (1) Üreticiler, yazılı sözleşme usulüyle veya tütün satış merkezlerinde açık artırma usulü ile satış yapmak üzere menşe özellikleri Türk Standardında belirlenmiş tütün çeşitlerinin üretimini yapabilirler. Alıcının talebi halinde Türk Standardında yer almayan tütün çeşitleri de yazılı sözleşmeli üretim esasına göre üretilebilir.

(2) Türk Standardında tanımlanmış menşeler ve üretim merkezleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1 sayılı Türk Tütünleri Standardında Tanımlanmış Menşeler ve Üretim Merkezleri listesinde gösterilmiştir.

(3) Türk Standardında yer almayan ancak Türkiye’de üretimi yapılan tütün çeşitleri ve fiili üretim merkezleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 sayılı Türk Standardında Yer Almayan Tütünler ve Üretim Merkezleri listesinde gösterilmiştir.

(4) (14/3/2012 tarihli ve 28233 sayılı RG ile değişik) Üreticilerin, 25/11/2011 tarihli ve 28123 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitkisel Üretimde Kullanılan Bitki Koruma Ürünlerinin Kayıtlarının Tutulması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelikle belirlenen görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri zorunludur. Yazılı sözleşme usulüyle yapılan üretimde, alıcı tarafından üreticiye verilen bitki koruma ürünlerinin kayıtları ayrıca alıcı tarafından tutulur.¹

Tütün tohumu ve fideleri

MADDE 6 – (1) Tütün tohumu ve fidelerinin yurt dışına çıkarılması yasaktır. Bunların ithali ise Kurumun uygun görüşü ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığının izni ile mümkündür. Kurumdan uygun görüş almak amacıyla yapılan ithalat başvurusu bir ay içinde karara bağlanır ve sonuç başvuru sahibine bildirilir. Tohum ithalatının yapılmasını müteakip ithalat bilgileri ithalatçı tarafından bir ay içinde Kuruma gönderilir. Uygun görüş alındıktan sonra, tohum ithalatının gerçekleşmemesi durumunda da Kuruma bilgi verilir.

(2) Kurum, menşe dejenerasyonunu önlemek amacıyla gerektiğinde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından tescil edilmiş tohumları kullanma zorunluluğu getirebilir.

(3) Bilimsel araştırmalar için yurda tohum getirilmesi bu madde kapsamı dışındadır.

İzne tabi tütün üretimi

MADDE 7 – (1) Türkiye’de üretilen tütünlerin tohum ve fidelerini üretildikleri merkezlerin dışına taşıyarak veya tohum ithal ederek; ihracat, ithal ikamesi, yurt içi talep ve üretilebilirliğinin araştırılması amacıyla yapılacak tütün üretimlerinde Kurumdan izin alınması şarttır. İzin talebi Kurum tarafından bir ay içinde karara bağlanır ve sonuç başvuru sahibine bildirilir.

(2) İzin başvurusunda; üretim yılı, üretim merkezi, menşei, yerleşim yeri, üretici sayısı ve üretim alanı bilgilerinin belirtilmesi şarttır.

¹ (4) Üreticilerin, 4/11/2008 tarihli ve 27044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda, tütün üretimi aşamalarında kullanılan bitki koruma ürünleri ve diğer kimyasallarla ilgili olarak Üretici Kayıt Defteri tutmaları zorunludur. Yazılı sözleşme usulüyle yapılan üretimde, üretici kayıt defterinin tutulmasından alıcı da müteselsil olarak sorumludur.

(3) İzne tabi tütün üretiminin en az; bir üretim merkezinde, iki köy veya mahallede, 6 üretici ile yapılması ve üretimin üretici başına bir dekardan az olmaması esastır.

(4) İzne tabi tütün üretiminde kullanılacak tütün tohum veya fidelerinin üreticiye alıcı tarafından verilmesi zorunludur.

(5) İzne tabi tütün üretimi sözleşmeli olarak yapılır ve alıcının yaptığı diğer sözleşmelerden ayrı olarak Kuruma bildirilir.

(6) İzne tabi tütün üretiminde, yaygın üretim izni verilinceye kadar her üretim yılı için Kurumdan izin alınması şarttır.

(7) İzin alındıktan sonra üretimin yapılmaması durumunda, gerekçeleri belirtilmek suretiyle Kuruma bilgi verilir.

(8) İzne tabi tütün üretimi yaptıran alıcının; fidelik, tarla, kırım, kurutma ve ambalajlama dahil üretimin her safhasında yapılan işlerle ilgili olarak üreticilere eğitici her türlü bilgiyi ve teknik desteği vermesi esastır.

(9) İzne tabi tütün üretiminin yapıldığı yerde başka bir tütün menşeinin üretimi yapılıyor ise menşe dejenerasyonunun önlenmesi amacıyla, izne tabi üretimin yapıldığı parsel ile diğer menşein üretiminin yapıldığı parsel arasında en az 400 metre izolasyon mesafesinin olması esastır. Üretimi yapılacak menşelerden herhangi birinde tepe kırma ameliyesi uygulanıyorsa 400 metre mesafe koşulu aranmaz. Ancak bu durumda tepe kırma ameliyesi uygulanacak tütünlerde çiçeklenme görülmeden tepe kırımının yapılması zorunludur. Menşe dejenerasyonu ihtimali bulunan üretim yerlerinde, tohum almak amacıyla belirlenen bitkilerin çiçek tablalarına, alıcılar tarafından torba geçirilmek suretiyle menşe özelliklerinin korunması zorunludur.

(10) İzne tabi tütün üretiminin, fidelik, tarla, kırım, kurutma ve ambalajlama dönemlerinde yapılan işlemler, uygulanan tedbirler ile gözlem, fiziksel ve kimyasal analiz sonuçları genel bir değerlendirme yapılarak hazırlanacak raporla birlikte Kuruma gönderilir.

(11) Kurum, izne tabi tütün üretiminin her aşaması ile bakım ve işleme dönemlerinde her zaman gerekli teknik kontrolleri yaptırabilir.

(12) İzne tabi tütün üretiminde, üretime yönelik hedeflerine ulaşım geçiş sürecini tamamlayarak yaygın üretime geçmek isteyen alıcının Kurumdan izin alması zorunludur. İzin başvuruları iki ay içinde karara bağlanır. Yaygın üretime izin verilen tütün menşeinin müteakip yıllardaki üretimi bu Yönetmeliğin diğer hükümlerine tabidir. Yaygın üretime geçilen üretim merkezinde, farklı alıcının da izin verilen menşeden tütün üretirmek istemesi durumunda, ilk üretimden önce Kuruma bilgi vermesi esastır.

(13) Bilimsel amaçlı tütün üretimi bu madde kapsamı dışındadır. Ancak bu amaçla yapılacak üretimler önceden Kuruma bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Üretici Tütünlerinin Denkleme, Alım ve Satımı, Yazılı Sözleşme Esası, Üreticiden Alınan Tütünlerin Tescilli ile Anlaşmazlıkların Çözümü

Üretici tütünlerinin denkleme

MADDE 8 – (1) Üreticilerin alım-satımına konu teşkil eden tütünleri tam mahsul olmalı ve denk haline getirilmelidir. El ve kalite özellikleri aynı olan tütünler birlikte denklemlenmelidir. Denk içinde yabancı madde ile dip, filiz, kırıntı, yanık, karayeşil ve çürük tütün bulunmamalıdır.

(2) Üretici tütünlerinin menşelerine göre denkleme biçimleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-3 sayılı Üretici Tütünlerinin Menşelere Göre Denkleme Tarzları listesinde gösterilmiştir.

(3) Alıcının, üreticiden listede yer almayan bir denkleme talebinde bulunması halinde önceden Kurumdan izin alması zorunludur. İzin talebi bir ay içinde sonuçlandırılır.

Üretici tütünlerinin alım ve satımı

MADDE 9 – (1) Türkiye’de üretilen üretici tütünleri yazılı sözleşme esası veya açık artırma yöntemiyle alınır ve satılır. Üretim, alım, satım, taşıma, depolama, işleme ve ihracat aşamalarında şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen belgelerin alıcı tarafından düzenlenmesi, muhafaza edilmesi ve bir örneğinin süresi içinde Kuruma verilmesi zorunludur.

(2) Üretici tütünlerinin alım-satımının tamamlanması için; yaprak tütün tartı sonuçları ve birim fiyat ile diğer ekspertiz bilgilerinin, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Yaprak Tütün Tartı ve Fiyat Pusulasına uygun olarak tanzim edilmesi, belgenin taraflarca imzalanması ve bir örneğinin üreticiye veya temsilcisine teslim edilmesi şarttır.

Yazılı sözleşme esası

MADDE 10 – (1) Üretici tütünlerinin yazılı sözleşme esasına göre üretimi, alımı ve satımı, Kurum tarafından tütün ticareti yetki belgesine sahip alıcıya bedeli karşılığında verilen Tütün Üretim ve Alım–Satım Sözleşmesine göre yapılır. Her üretim yılı öncesi bu sözleşmenin usul ve esasları Kurul tarafından belirlenir.

(2) Sözleşmeli üretim esasına göre üretilen tütünlerin fiyatları, tütün mamulleri üreticileri ve/veya alıcılar ile üreticiler ve/veya temsilcileri arasında varılan mutabakata göre belirlenir.

Yazılı sözleşmenin yapılaş tarihi, bildirim ve üreticiden alınan tütünlerin tescili

MADDE 11 – (1) Yazılı sözleşmeler, Kurum tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde tütünlerin tarlaya dikiminden önce ve en geç nisan ayının sonuna kadar alıcı ile üretici veya bunların temsilcileri arasında akdedilmiş olmalıdır.

(2) Bu şekilde yapılan sözleşmeler, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşmeli Tütün Üretim Bildirimine uygun olarak liste halinde ve elektronik ortamda ilgili alıcı tarafından en geç mayıs ayının onbeşinci günü sonuna kadar Kuruma verilmelidir. Taraflardan birinin gerekçeli olarak başvurusu halinde birinci fıkra ile bu fıkroda belirtilen süreleri uzatmaya Kurum yetkilidir. Bu bildirimler Kurum tarafından yapılacak tescil işlemine esas teşkil eder.

(3) Yaprak Tütün Tartı ve Fiyat Pusulasının usulüne uygun olarak tanzim edilmesi, taraflarca imzalanarak bir örneğinin üreticiye veya temsilcisine teslim edilmesi ile alım satıma konu tütünler alıcının mülkiyetine geçer. Bu safhadan sonraki faaliyetler için mevzuatta belirtilen işlemlerin zamanında usulüne uygun olarak yapılması ve istenen bilgi ve belgelerin alıcı tarafından süresi içinde Kuruma verilmesi zorunludur.

(4) 4733 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi kapsamında gerçekleştirilen tütün satışlarında Kurumca yapılan tescil, gelir vergisi uygulaması bakımından ticaret borsalarına tescil hükmündedir.

(5) Alıcı, alım-satımı tamamlanan tütünler için şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Yazılı Sözleşme Esasına/Açık Artırma Yöntemine Göre Tütün Alım-Satım ve Tescil Beyannamesi ile Kuruma müracaat eder. Beyanname içeriği ile Kurum kayıtlarının birbirini teyit etmesi halinde beyanname onaylanır, bir nüshası alıcıya geri verilerek tescil işlemi tamamlanmış olur. Alıcı, tescil beyannamesini alırken beyannamede yazılı stopaj tutarını ilgili vergi dairesine ödediğini ya da süresi içinde ödeyeceğini taahhüt eden teminat mektubunu Kuruma ibraz etmek zorundadır. Teminat mektubu, ödemenin yapıldığının belgelenmesi halinde alıcıya iade edilir.

(6) Alıcı, alım-satımı tamamlanan tütünlere ait Üretici Hesap Pusulaları Paftasını Kurum tarafından belirlenen şekil ve içeriğe uygun olarak, ödeme tarihinden itibaren on iş günü içinde, kati alım sonuçlarını ise üretici tütünlerinin teslim alınması için belirlenen sürenin bitim tarihinden itibaren yirmi iş günü içinde yazılı ve elektronik ortamda Kuruma vermek zorundadır.

Anlaşmazlıkların çözümü

MADDE 12 – (1) Üretici ile alıcı arasında yazılı sözleşmeye göre yapılan tütün alım-satımında, alıcının tütün eksperini tarafından yapılan ekspertiz sonucuna üretici veya temsilcisi tarafından itiraz edilebilir.

(2) İtiraz başvurusu üç örnek olarak düzenlenir ve aslı alıcıya, bir örneği de yerel Ziraat Odasına verilir. Ziraat Odasının bulunmadığı yerlerde veya Kurumun bilgilendirilmesi amacıyla bir örnek de üretici tarafından Kuruma gönderilebilir. İtiraz edilen alıcı en geç üç iş günü içinde itirazı Kuruma yazılı olarak intikal ettirir. İtiraz başvurusunun Kurum tarafından bir ay içinde sonuçlandırılması esastır.

(3) Kurumun yetkilendireceği bir tütün eksperinin başkanlığında, üretici ve alıcı temsilcisi tütün eksperlerinden oluşan üç kişilik heyet itirazı inceleyerek üç gün içinde sonuçlandırır. Heyetin vereceği karar kesin olup, aynı itirazla ilgili olarak Kurumdan tekrar inceleme talep edilemez.

(4) Üretici heyete temsilci vermeyeceğini yazılı olarak bildirdiği takdirde, itiraza konu tütünler hazır bulunanlarca incelenir ve sonuçlandırılır. İki kişiyle incelenen itirazlarda oybirliği ile karar alınmadığı takdirde başkanın görüşü esas alınır.

(5) Heyetin verdiği karara rağmen anlaşma sağlanamaması halinde uyuşmazlığın çözümünde tütün üretiminin yapıldığı yer mahkemeleri yetkilidir.

(6) İtiraz başvurusunun süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde, alıcı itiraza konu tütünleri, ürün miktarının sözleşmede yer alan en yüksek nevi tütün fiyatı ile çarpımından oluşan bedelle satın almayı kabul etmiş sayılır.

(7) İtiraz hakkını kullanan üreticiye alıcı tarafından yazılı sözleşmede yer alan hak ve yükümlülüklerle ilgili zorluk çıkartılamaz, itiraz başvurusu bir sonraki ürün yılı için imzalanacak sözleşmeyle ilişkilendirilemez.

(8) Tütünle ilgili teknik konularda tütün eksperini olmayanlar bilirkişi ve hakem olarak görevlendirilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Açık Artırma Yöntemi, Tütün Satış Merkezlerinin Kurulması, Açık Artırmaya Katılım, Açık Artırma Süreci ve Satışı Yapılan Tütün Bedelleri

Açık artırma yöntemi ile alım-satım

MADDE 13 – (1) Yazılı sözleşme yapılarak üretilen tütünler dışında kalan üretici tütünleri, tütün satış merkezlerinde açık artırma yöntemiyle alınır satılır.

(2) Yazılı sözleşme esası dışında tütün üretimi yapmak isteyen üreticiler, kimlik, açık adres, üretim yapılacak parselin mevki ve alanı ile tahmini üretim miktarı bilgilerini, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Formuna yazarak en geç mayıs ayının sonuna kadar, tütün üretiminin yapıldığı ilçedeki ziraat odasına bildirmek zorundadır. Yapılan bildirimler ziraat odası tarafından incelenir ve tütün çiftçisi olan üreticilere ait bilgiler, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Listesine kaydedilerek en geç haziran ayının onbeşinci günü sonuna kadar yazılı ve elektronik ortamda Kuruma gönderilir. (2/11/2011 tarihli ve 28103 sayılı RG ile ilave) Daha sonra yapılacak olan açık artırmalı satışların öncesinde, güncellenmiş üretici ve üretim bilgileri ilgili ziraat odası tarafından Kuruma bildirilir.²

² (2) Yazılı sözleşme esası dışında tütün üretimi yapmak isteyen üreticiler, kimlik, açık adres, üretim yapılacak parselin mevki ve alanı ile tahmini üretim miktarı bilgilerini, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Formuna yazarak en geç mayıs ayının sonuna kadar, tütün üretiminin yapıldığı ilçedeki ziraat odasına bildirmek zorundadır. Yapılan bildirimler ziraat odası tarafından incelenir ve tütün çiftçisi olan üreticilere ait bilgiler, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Sözleşme Dışı Tütün Üretim Bildirim Listesine kaydedilerek en geç haziran ayının onbeşinci günü sonuna kadar yazılı ve elektronik ortamda Kuruma gönderilir.

(3) Tütünlerin üretici tütünü olduğu, satış merkezlerine başvurma sırasında Ziraat Odasından alınmış üretim yılına ait çiftçi belgesinin bir örneği ibraz edilerek kanıtlanır. Ziraat Odasının bulunmadığı yerlerde Tarım İl/İlçe Müdürlüğünden alınan üretici belgesi geçerlidir.

Tütün satış merkezlerinin kurulması

MADDE 14 – (1) Tütün satış merkezleri; ziraat odaları, tütün tarım satış kooperatifleri, her türlü üretici birlik, dernek ve kooperatifleri ile diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından Kurumun gözetim ve koordinasyonu altında kurulur ve işletilir.

(2) Tütün satış merkezlerinin kurulması ile ilgili usul ve esaslar, kurulacağı yerler, açık artırmalı satışların başlangıç ve bitiş tarihleri Kurum tarafından belirlenip, ilan edilir.

(3) Tütün satış merkezlerinin kurulması için gerekli şartların oluşmaması ve ihtiyaç duyulması halinde, gerekli görülen yerlerde sözleşme dışı üretilen tütünlerin alım satımının usul ve esasları Kurum tarafından belirlenip ilan edilir.

Tütün satış merkezlerinde açık artırmaya katılım

MADDE 15 – (1) Tütün satış merkezlerinde açık artırmaya katılmak isteyen alıcı, açık artırmalı satışların başlangıç tarihinden en az yirmi gün önce, açık artırmaya katılacağını ve varsa kanuni vekillerini ilgili tütün satış merkezine bildirmek zorundadır.

(2) Tütün satış merkezlerinde alıcı adına tütünlerin muayene ve ekspertizlerini yapacak kişiler, 4733 sayılı Kanunda belirtilen tütün eksper unvanına sahip olduklarını gösteren belge örneğini satış merkezine vermekle yükümlüdürler. Tütün eksper olmayanlar satış merkezlerinde tütünlerin muayene ve ekspertizini yapamazlar, kalite hakkında bildirimde bulunamazlar.

(3) Tütün satış merkezinde açık artırmaya katılmak isteyen alıcı, satış merkezine her yıl Kurumca belirlenecek miktarda teminat yatırmak zorundadır.

(4) Alıcının, tütün satış merkezlerinde adına tescil edilen tütünleri almaktan vazgeçmesi, tütün bedelini satış merkezine ödememesi veya belirlenen süre içinde tütünleri satış merkezi deposundan çekmemesi halinde doğacak tazminat, kira, sigorta bedeli, işçilik ve sair masraflar yatırılan teminattan karşılanır.

Üretici tütünlerinin tütün satış merkezlerine getirilmesi ve ekspertizi

MADDE 16 – (1) Üreticiler tütünlerini Kurum tarafından belirlenen tütün satış merkezine, satış merkezince ilan edilecek programa göre tam mahsul olarak getirirler. Tütünler tartılır ve Kurum tarafından yetkilendirilmiş satış merkezi tütün eksperince ekspertizi yapılır.

(2) Her bir üretici tütünü için açık artırma başlangıç fiyatı, bu ekspertiz sonuçlarına göre belirlenir.

(3) Tütün satış merkezine, bulunduğu yerde giderilmesi mümkün olmayacak şekilde ağır tavlı veya küflü olarak getirilen tütünler, açık artırma başlangıç fiyatı belirlenmeden geri gönderilir. Bu durumdaki tütünler için Kurum tarafından yetkilendirilmiş satış merkezi tütün eksperinin vereceği karar kesindir.

(4) Geri götürülen tütünler, gerekli bakım işlemleri yapıldıktan sonra satış merkezinin uygun göreceği tarihte tekrar getirilebilir.

Ekspertiz sonuçlarının ilanı ve açık artırma süreci

MADDE 17 – (1) Her üretici tütünü için, tütün satış merkezinde Kurum tarafından yetkilendirilmiş tütün eksper tarafından yapılan ekspertiz sonucunda belirlenecek tüm bilgiler, satışa çıkarılan üretici tütünleri üzerindeki karta kaydedilmek suretiyle ilan edilir.

(2) Her kalite nevi tütün için son beş yılda Kurulca seçilecek üç yılın ihraç fiyat ortalamasının yüzde elli eksiği, açık artırma başlangıç fiyatı olarak Kurumca açıklanır. Dünyada ve Türkiye'deki gelişmeler dikkate alınarak bu oranı yüzde yetmişbeşe kadar uygulamaya Kurul yetkilidir.

(3) Tütün satış merkezlerinde açık artırmaya, açık artırma başlangıç fiyatından başlanır. Açık artırma Kurumca her yıl belirlenecek miktar veya katları oranında yapılır. Üretici veya kanuni vekilinin kabul etmesi halinde tütünler en yüksek fiyatı veren alıcı adına tescil edilerek satış işlemi tamamlanır.

(4) Açık artırma başlangıç fiyatını veya açık artırmada oluşan fiyatı kabul etmeyen üreticiler oluşan masrafları karşıladıktan sonra tütünlerini geri götürürler. Tütün satış merkezi, üreticilerin elinde tütün kalması ve alıcıların istekte bulunması halinde, tütün satış merkezinde programlanmış son açık artırma işleminden hemen sonra açık artırma işlemini tekrarlar.

Tütünlerin sigorta ettirilmesi

MADDE 18 – (1) Tütün satış merkezleri ve depolarına getirilen tütünler, satış merkezi tarafından hırsızlık, yangın, haşere istilası, terör ve halk hareketleri gibi riskler ile sel, su baskını, kasırga, deprem ve benzeri doğal afetler sonucu oluşabilecek zararlara karşı sigorta ettirilir. Sigorta primleri satış merkezi tarafından ödenip alıcıdan tahsil edilir.

Tütün satış merkezlerinde satışı yapılan tütün bedelleri

MADDE 19 – (1) Satış merkezlerinde satışı yapılan tütünler için alıcı ve üreticiden bir komisyon alınır. Alınacak komisyon oranı ve dağılımı her yıl Kurumca belirlenir. Alıcı, satın aldığı tütünlere ait komisyonu ve tütün bedellerini en geç tescili izleyen iş günü içinde satış merkezince açtırılan banka hesabına yatırır.

(2) Satış merkezi gerekli yasal kesintiler ve üreticinin payına düşen komisyonu çıkardıktan sonra, üreticinin parasını iki iş günü içinde öder.

(3) Alıcı, adına satışı tescil edilen tütünleri, tescili izleyen iş günü içinde satış merkezi deposundan kendi deposuna çekmek zorundadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tütünlerin İşlenmesi, Tütün Fireleri, Tütün İşleme Tesislerinin Kurulması, Üretim İzni, Proje Tadilatı, Yer Değişikliği, Devri, Kapatılması ve Tütünlerin Depolanması

Tütünlerin işlenmesi

MADDE 20 – (1) Türkiye’de üretilen tütünlerin Türk Standardında belirlenmiş nevi tanımlarına uygun olarak, Kurumdan üretim izni almış tesislerde işlenmesi zorunludur.

(2) İşlenecek tütünlere ait bilgiler, işleme başlangıcından bir iş günü öncesine kadar, işleme sonuçları ise işleme bitişinden itibaren on iş günü içinde, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Yaprak Tütün İşleme Açılış/Kapanış Bildirimine uygun olarak Kuruma bildirilir.

(3) Teknik ve ticari gereklerle, tütünlerin Türk Standardında belirlenen neviyatlandırma, denkleme ve ambalajlama yöntemlerine uyulmadan işlenebilmesi için önceden Kurumdan izin alınması zorunludur. İzin talebi beş iş günü içinde cevaplandırılır. Türk Standardında yer almayan tütün çeşitlerinin işlenmesi de Kuruma bilgi verilerek yapılır.

(4) Çeşitli nedenlerle yeniden işlenmesi planlanan tütünler için gerekçesi ile birlikte Kuruma başvurularak izin alınması şarttır. İzin talebi beş iş günü içinde cevaplandırılır.

Tütün fireleri

MADDE 21 – (1) Tütünlerin taşınması, depolanması ve işlenmesi sırasında meydana gelebilecek azami fireler, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-4 sayılı Tütünlerde Azami Fire Oranları listesinde belirtilmiştir. Azami fire oranları aşıldığı takdirde, gerekçe belirtilerek en geç on iş günü içinde Kuruma müracaat edilir. Kurumca yapılacak değerlendirmenin sonucu on iş günü içinde ilgiliye bildirilir.

Tütün işleme tesislerinin kurulması

MADDE 22 – (1) Tütün işleme tesisleri tütün ticareti yetki belgesini haiz gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulabilir. Tesis kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, gerekli izin taleplerini aşağıdaki bilgi ve belgeleri içeren bir takım dosya halinde bir dilekçe ile şahsen veya yetkili temsilcisi vasıtasıyla Kuruma intikal ettirirler.

- a) Faaliyet özgeçmişini ve hedeflediği faaliyeti tanımlayan özel beyanı,
- b) Kurulacak tesis sahası için yürürlükteki imar mevzuatı çerçevesinde alınmış imar durumunu gösteren belge,
- c) Tesiste kullanılacak makine ve cihazların yerleşimini gösterir plan ve planlanan üretim kapasitesini de içeren iş akış şeması,
- ç) Kurum tarafından belirlenen içerik ve şekle uygun olarak hazırlanmış fizibilite raporu,
- d) Tesis kurma müracaatında bulunan kişi ve kuruluşların yirmidörtbin Türk Lirası uygunluk belgesi bedelini Kurum hesabına yatırdıklarına ilişkin belge.

(2) Eksik bulunan dosyalar bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlanmaz ise yapılan başvuru işleme konulmaz. Eksik bulunan dosyaların bir ay içinde tamamlanmaması veya talepten vazgeçilmesi halinde uygunluk belgesi bedeli iade edilmez.

(3) Tamamlanmış başvurular ilgili mevzuat ile işin ekonomik ve teknik boyutları gözetilerek Kurum tarafından değerlendirilir ve en geç bir ay içinde tesis kurma izin başvurusu karara bağlanır. Uygun bulunanlara şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İşleme Tesisi Kurma Uygunluk Belgesi verilir.

(4) İşleme tesislerinin kurulması aşamasında veya daha sonra gerçekleştirilecek proje tadilatları kapsamında, tesiste kullanılmak üzere ithal edilecek makineler Kuruma bildirilir.

(5) Birinci fıkranın (d) bendinde yer alan uygunluk belgesi bedeli, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranını geçmemek üzere, Kurul tarafından yeniden belirlenerek Resmî Gazete’de yayımlanır.

Tütün işleme tesislerinin üretim izni

MADDE 23 – (1) Tütün işleme tesisi kurma izni olarak projesini gerçekleştiren ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda alınması gerekli İşletme Belgesi ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatını tamamlayarak işletmesini üretime hazır hale getiren alıcılar, ilgili sanayi odasından alınan kapasite raporunu da ekleyerek üretime hazır olduklarını Kuruma yazılı olarak bildirirler.

(2) Kurum tarafından teknik bir heyet görevlendirilir, tesisin kuruluş izninde aranan şartları taşıyıp taşımadığı hususu yerinde incelenerek rapora bağlanır. Bu rapor, Kuruma sunulmasından itibaren bir ay içinde değerlendirilerek uygun bulunanlara şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İşleme Tesisi Faaliyet Uygunluk Belgesi verilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen Uygunluk Belgesi için kırksekizbin Türk Lirası bedel alınır. Bu bedel her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranını geçmemek üzere, Kurul tarafından yeniden belirlenerek Resmî Gazete’de yayımlanır.

(4) Faaliyet izni verilmesinden önce yasal izinlerin alınmasının sağlanması veya tesisteki makine, cihaz ve ekipmanların test edilmesi amacıyla, deneme üretimi yapmak isteyen gerçek ve tüzel kişilere, başvuru tarihinden itibaren en geç bir ay içinde Kurumca izin verilir. Deneme üretiminde işlenecek tütün miktarı, tesisin yirmidört saatlik tütün işleme kapasitesinin beş katından fazla olamaz ve deneme üretimi toplamda otuz günü geçemez. Deneme üretimi süresince işlenmiş tütünler, Kurumdan üretim izni alınıncaya kadar bildirim yapılan bir tütün deposunda muhafaza edilir ve hiçbir ticari faaliyete konu edilemez.

Proje tadilatı, tesislerin yer değişikliği, devri ve kapatılması

MADDE 24 – (1) İşleme tesisinde kurulu bulunan makineleri devre dışı bırakacak, değiştirecek veya ilave makine getirecek alıcı, değişikliğin teknik ve mali boyutunu açıklayan

bir rapor ve tadilat projesi ile Kuruma başvurur. Başvuru değerlendirilerek bir ay içinde karara bağlanır. Uygun bulunan projeye izin verilir. Verilen izin doğrultusunda yapılan proje değişikliği tesiste kapasite değişikliğine sebep olursa, ilgili sanayi odasından alınan yeni kapasite raporu Kuruma gönderilir.

(2) Tütün işleme tesisinde, tütün işleme faaliyetiyle ilgisi bulunmayan makine, cihaz ve ekipmanlar ile tesiste gerçekleştirilecek yedek parça değişimleri birinci fıkra hükmüne tabi değildir.

(3) Tesisin kuruluş yerinin değiştirilmesi, kurulu makinelerini ülke içerisinde kısmen veya tamamen aynı alıcı tarafından kurulan yeni veya eski bir tesise nakli, başka bir gerçek veya tüzel kişiye devri ile ülke dışına çıkarılması Kurumun iznine bağlıdır. Kurum izin taleplerini bir ay içinde sonuçlandırır.

(4) Üretim faaliyetleri sona erdirilen işleme tesisleri Kuruma bildirilir. Kuruma karşı yükümlülükleri işleme tesisi sahibine on iş günü içinde bildirilerek kapatma işlemi sonuçlandırılır. Kapatılan işleme tesislerindeki makine, cihaz ve ekipman Kuruma bilgi verilerek tasfiye edilir.

(5) Tütün Ticareti Yetki Belgesi iptal edilen alıcılara ait işleme tesislerinin gerçek ve tüzel kişilere devri, kiralanması veya sökülerek tasfiyesi Kurumun iznine bağlıdır. İzin talebi Kurum tarafından bir ay içinde karara bağlanır ve sonuç başvuru sahibine bildirilir.

(6) Homojenize tütün, şişirilmiş tütün ve şişirilmiş tütün damarı yapımı amacı ile kurulacak fabrika ve tesisler de 22 nci, 23 üncü ve bu madde hükümlerine tabidir.

(7) Bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen tesisler, Kurum tarafından bu Yönetmelik doğrultusunda daha önce izin verilmiş bir tesise ek olarak da kurulabilir. Bu durumda başvuru sahibi, hedeflediği faaliyeti tanımlayan beyan ile kurulacak makine ve cihazların yerleşim durumu ve planlanan üretim kapasitesini de içeren iş akış şeması ile birlikte Kuruma başvurur. Başvuru değerlendirilir ve uygun bulunanlara bir ay içinde izin verilir. Kurulumu tamamlayan başvuru sahibi ilgili sanayi odasından alınan kapasite raporu ile birlikte üretime hazır olduğunu Kuruma yazılı olarak bildirir. Bildirimden sonraki işlemler, bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan hükümler doğrultusunda sonuçlandırılır. Bu tesislere yeni faaliyet alanıyla uyumlu Faaliyet Uygunluk Belgesi verilir.

Tütünlerin depolanması

MADDE 25 – (1) Alıcı, stoklarında bulunan tütünlerin muhafazası veya bakımı amacıyla gerek kendisine ait, gerekse kiralık olarak tuttuğu depoları, tütün konulmadan önce Kuruma bildirmek zorundadır.

(2) Kapatılan depolar Kuruma bildirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Tütün Ticareti Yetki Belgesi, Tütün Ticareti, İhracatı ve İthalatı

Tütün ticareti yetki belgesi

MADDE 26 – (1) Tütün ticareti yapabilmek için Kurumdan uygunluk belgesini almış olmak şarttır. Uygunluk belgesi almak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Kuruma yapacakları başvuru dilekçelerine;

a) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmış ana sözleşmesinin aslı veya (2/11/2011 tarihli ve 28103 sayılı RG ile değişik) Kurumca onaylı örneği ile yetkili kişilere ait imza sirkülerini,³

b) Son bir ay içinde ticaret ve sanayi odasından alınan faaliyet belgesinin aslı ya da onaylı örneğini,

(2/11/2011 tarihli ve 28103 sayılı RG ile değişik)

³ a) Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanmış ana sözleşmesinin aslı veya noter onaylı örneği ile yetkili kişilere ait imza sirkülerini,

c) Gerçek kişiler için başvuru sahibinin, tüzel kişiler için yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin T.C. Kimlik Numarası ile 4733 sayılı Kanuna, 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirto lu İçkiler İnhisarı Kanununa ve 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aykırılıktan dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olmadığına ve faaliyete ilişkin belgelerin mahkemece askıya alınmadığına dair yazılı beyanı,⁴

ç) Yirmidörtbin Türk Lirası uygunluk belgesi bedelini Kuruma yatırdıklarına ilişkin belgeyi,

eklemek suretiyle Kuruma başvururlar. Başvurular Kurum tarafından değerlendirilerek en geç bir ay içinde karara bağlanır. Tütün ticareti yapması uygun görülenlere uygunluk belgesi olarak Tütün Ticareti Yetki Belgesi verilir.

(2) Eksik bulunan dosyalar bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlanmaz ise yapılan başvuru işleme konulmaz. Eksik bulunan dosyaların bir ay içinde tamamlanmaması veya talepten vazgeçilmesi halinde belge bedeli iade edilmez.

(3) Tütün Ticareti Yetki Belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişilerin başvuru bilgilerindeki değişiklikler onbeş gün içinde Kuruma bildirilir. Tüzel kişilerde yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile yetkili kişilerden herhangi birinde değişiklik olması halinde, katılan yeni kişiler için birinci fıkranın (a) ve (c) bentlerinde belirtilen belgelerin Kuruma ibrazı zorunludur.

(4) Tütün ticareti yetki belgesi almış olanların uygunlukları her yıl temmuz ayında Kurum tarafından vize işlemine tabi tutulur. Bunun için ikibindörtüyük Türk Lirası yıllık uygunluk belgesi bedelinin, temmuz ayının son iş günü mesai saati bitimine kadar Kurum hesabına yatırılması zorunludur. Vize işlemini yaptırmayanlar hakkında 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin altıncı fıkrası doğrultusunda işlem yapılır.

(5) Bu maddede yer alan uygunluk belgesi bedelleri, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranını geçmemek üzere, Kurul tarafından yeniden belirlenerek Resmî Gazete’de yayımlanır.

Tütün ticareti

MADDE 27 – (1) Üreticiden alınan tütünlerin tütün satış merkezlerine veya Kuruma tescilli kaydıyla dahilde alınması, satılması ve nakledilmesi serbesttir.

(2) Alıcılar, aralarında yaptıkları tütün alım ve satımlarını, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün Alım-Satım Bildirimine uygun olarak, fatura düzenleme tarihini takip eden beş iş günü içinde Kuruma bildirmek zorundadırlar.

(3) Alıcı, tütün stokları ile ihracat ve ithalat miktarlarını, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün Mevcut Bildirimine uygun olarak, haziran ve aralık ayları sonu itibariyle takip eden ayın onbeşinci gününe kadar Kuruma bildirmek zorundadır.

(4) Tütün Ticareti Yetki Belgesine sahip alıcılar ticaretinin yapılmaması kaydı ile menşe, nevi ve işleme partisi bazında, içim ekspertizi, numune, fiziksel ve kimyasal analizler için, beş kilograma kadar kıyılmış, öğütülmüş, parçalanmış, ezilmiş tütün bulundurabilirler.

(5) Yazılı sözleşme esasına göre tütün üreticileri ile bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi ikinci fıkrasına göre sözleşme dışı tütün üretim bildiriminde bulunarak tütün üreticilerden Kuruma bildirilip kayıt altına alınanlar, ticari amaç olmaksızın, kendi ürettiği yaprak tütünleri kullanarak elli kilogramı aşmayan sarmalık kıyılmış tütün elde edebilirler.

Tütün ihracatı

MADDE 28 – (1) Kurumdan üretim izni almış tesislerde işlenmiş tütünlerin ihracı serbesttir. Ancak ihraç edilecek tütünlerin, bu Yönetmeliğin 20 nci maddesi çerçevesinde işlenmiş olduğunun, Kurumun yetkilendirdiği bir tütün eksperti tarafından yapılacak ekspertiz

⁴ c) Gerçek kişiler için başvuru sahibinin, tüzel kişiler için yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile tüzel kişiyi temsile yetkili kişinin 4733 sayılı Kanuna, 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirto lu İçkiler İnhisarı Kanununa ve 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa muhalefetten mahkum olmadıklarını belirtir yazılı beyanı,

sonucunda belirlenmesi ve bu tütünler için tütün ihracatı uygunluk belgesi alınması zorunludur.

(2) Tütün ihraç etmek isteyen Tütün Ticareti Yetki Belgesi sahibi gerçek veya tüzel kişiler, ihracat işlemlerine başlamadan önce Kurumdan parti numarası alır, işlenmiş tütünlerin her bir dengine/kutusuna Türk Standardında belirtilen markalama ve işaretlemeleri yapar, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İhracatı Uygunluk Belgesi Başvuru Formunu doldurarak tütün ihracatı uygunluk belgesi talebinde bulunurlar. Kurum, talebi inceleyerek ekspertiz yaptırdıktan sonra uygun bulunanlara, beş iş günü içinde şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İhracatı Uygunluk Belgesini verir.

(3) Tütün tozu ve tütün döküntülerinin ihracatı için bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen başvuru formuna, ihraç edilecek toz ve döküntü tütünlerle ilgili olarak bir tütün eksperini tarafından düzenlenen rapor da eklenerek Kuruma başvurulur. İhracat, tütün ihracatı uygunluk belgesi alınmak suretiyle gerçekleştirilir.

(4) Aynı menşe, nevi ve ürün yılından olmak şartı ile yurt dışına gönderilecek on kilograma kadar numune tütünlerde ihracat uygunluk belgesi şartı aranmaz. Numune tütünlerin Kurum kayıtlarına işlendiğinin belgelenmesi kaydı ile ihracı serbesttir.

(5) Hariçte İşleme Rejimi kapsamında ihraç edilecek tütünler için Kurumdan tütün geçici ihracat uygunluk belgesi alınması zorunludur. Geçici ihracat uygunluk belgesi almak isteyen tütün mamulü üreticisi firmalar, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün Geçici İhracat Başvuru Formu ile Kuruma müracaat eder. Kurumca, tütünlerin ekspertiz muayenesi yaptırılarak, beş iş günü içinde şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün Geçici İhracat Uygunluk Belgesi verilir. Hariçte işlemeye başlamadan en az bir ay önce işlemin yapılacağı ülke ve tesis, başlangıç-bitiş tarihi ile işleme programı Kuruma bildirilir.

(6) İhraç edilecek tütünlerin muayenesi sonucu düzenlenen ekspertiz raporunun olumsuz olması durumunda, ekspertiz masraflarının karşılanması taahhüt edilerek yazılı başvuru ile ekspertiz sonucuna itiraz edilebilir. Bu durumda Kurum bünyesinden tütün eksperini niteliğini haiz bir uzman başkanlığında, Ege Tütün İhracatçıları Birliği ve Tütün Eksperleri Derneğinden istenecek birer tütün eksperinden oluşan heyete tütünler onbeş iş günü içinde yeniden muayene ettirilir. Bu heyetin kararı kesin olup, verilen karar doğrultusunda işlemler yürütülür.

(7) İhraç edilen tütünlerin kısmen ya da tamamen satılmayarak geri getirilmesi halinde, bu maddenin altıncı fıkrasındaki usule göre oluşturulan heyet tarafından tütünler muayeneye tabi tutulur. Heyet, tütünlerin menşei, ürün yılı, nevi ve fiziksel durumunu rapora bağlayarak Kuruma iletir. Kurum raporu inceleyerek tütünlerin yurda giriş iznini beş iş günü içinde karara bağlar.

Tütün ithalatı

MADDE 29 – (1) İşlendikten sonra ihraç amacıyla olsa dahi tütün ithali ancak, üretim ihtiyaçlarıyla sınırlı olarak tütün mamulleri üreticileri tarafından yapılabilir.

(2) Tütün ithalatı yapmak isteyen tütün mamulü üreticilerinin Kurumdan uygunluk belgesi alması zorunludur. İthalatçılar ithal etmek istedikleri tütünlerle ilgili olarak, şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İthalatı Başvuru Formunu doldurarak, tütün ithalatı uygunluk belgesi talebinde bulunurlar. Kurum başvuruyu inceleyerek, ekspertiz yaptırdıktan sonra talebi uygun bulunanlara, beş iş günü içinde şekli ve içeriği Kurum tarafından belirlenen Tütün İthalatı Uygunluk Belgesini verir.

(3) İthal edilen tütünlerin muayenesi sonucu düzenlenen ekspertiz raporunun olumsuz olması durumunda, ekspertiz masraflarının karşılanması taahhüt edilerek yazılı başvuru ile itiraz edilebilir. Bu durumda Kurum bünyesinden tütün eksperini niteliğini haiz bir uzman başkanlığında, Ege Tütün İhracatçıları Birliği ve Tütün Eksperleri Derneğinden istenecek birer tütün eksperinden oluşan heyete tütünler onbeş iş günü içinde yeniden muayene ettirilir. Bu heyetin kararı kesin olup, verilen karar doğrultusunda işlemler yürütülür.

(4) Tütün İthalatı Uygunluk Belgesi alındıktan sonra, gümrük işlemleri tamamlanmayarak ithalatı gerçekleşmeyen tütünler en geç yıl sonu itibariyle Kuruma bildirilir.

(5) Kurum veya Gümrük İdaresi tarafından ithaline izin verilmeyen tütünler ithalatçı tarafından mahrecine iade edilir veya üçüncü bir ülkeye gönderilir ya da Gümrük İdaresinin kabul etmesi koşuluyla, masrafları ithalatçı tarafından karşılanmak suretiyle, yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde tasfiye edilmek üzere gümrüğe terk edilir.

(6) Homojenize veya yeniden tertip edilmiş tütün, şişirilmiş tütün ve şişirilmiş tütün damarı ithalatında da tütünün tabi olduğu esaslar uygulanır.

(7) Bu madde uyarınca Kurumdan uygunluk belgesi alınması, ithalata ilişkin mevzuatta öngörülen diğer şartların yerine getirilmesi zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

(8) Tütün ithalatı yapan tütün mamulü üreticilerinin, aşağıda belirtilen kayıtları günlük olarak tutmaları zorunludur:

- a) İthal edilen ve üretimde kullanılan tütün miktarları,
- b) İthal edilen tütünlerden, yurtiçine ve yurtdışına satışı yapılan tütün miktarları.

YEDİNCİ BÖLÜM

Belge Saklama Süresi ve Denetim

Belge saklama süresi

MADDE 30 – (1) İlgili mevzuatında daha uzun bir saklama süresi öngörülmediği sürece, bu Yönetmelik uyarınca tutulması gereken tüm kayıtlar, verilen izin ve uygunluklar, talepler, stok listeleri, raporlar ile sair bilgi ve listeler, elektronik ortama aktarılmış kopyaları da dahil olmak üzere, tütün ticaret yetki belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişiler tarafından düzenledikleri yılı takip eden yıldan itibaren beş yıl süreyle saklanmak zorundadır.

Denetim

MADDE 31 – (1) Kurum, alıcıya ait tütün alım yerleri, işleme tesisleri ve depoları ile mevzuat gereği tutulması gereken kayıtları her zaman denetlemeye yetkilidir. Denetim amacıyla Kurum tarafından istenecek her türlü bilgi ve belgelerin verilmesi zorunludur.

(2) İthal edilen tütünlerle ilgili olarak Kurum tarafından istenecek bilgi ve belgeler ile yapılacak gözlem ve denetimlere, sınai veya ticari gizlilik mülahazalarıyla engeller konulamaz.

(3) Bu Yönetmelikte alıcılar tarafından Kuruma bildirim istenilen bilgi, belge ve raporlar için ilgili maddede bir süre düzenlemesi yapılmamış ise, söz konusu bildirimlerin bir ay içinde Kuruma gönderilmesi zorunludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler

Cezalar

MADDE 32 – (1) Kurumdan tesis kurma ve faaliyet izni almadan tütün işleyenlere 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(2) Tütün piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idari yaptırımlar uygulanır:

a) 4733 sayılı Kanun veya ilgili mevzuat gereğince Kurum tarafından istenilen ticari faaliyetlerini gösterir satış veya faaliyet raporlarını veya bilgi, belge ve numuneleri yazılı uyarıya rağmen belirlenen süre içinde vermeyenlere, yanlış veya yanıltıcı bilgi veya belge verenlere, gerekli tesis ve yerleri incelemeye açmayanlara 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (a) bendi hükmü uygulanır.

b) Üreticiden satın aldıkları tütünleri satış merkezlerine veya Kuruma tescil ettirmeyenlere, yazılı sözleşme yapma tarihine uymayanlara, işleme açılış ve kapanışları ile

tütün stoklarını ve tütün depolarını süresi içinde bildirmeyenlere, izinsiz standart dışı işleme yapanlara, 4733 sayılı Kanunda tütün eksperu unvanına sahip olanlar tarafından yapılması öngörülen işleri yetkisiz kişilere yaptıranlara, yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemi ile yapılan alım satım kapsamındaki yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirmeyenlere 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (b) bendi hükmü uygulanır. Bu hüküm Kurumdan izin almadan bir yere mahsus tütün çeşidinin tohum veya fidelerini başka çeşitlere ayrılmış olan yerlere ekenler, dikenler veya bu amaçlarla taşıyanlar hakkında da uygulanır.

c) Kurumdan izin almaksızın işleme tesislerinde proje tadilat kapsamındaki işlemleri yapan, kurulu makinelerini ülke içerisinde kısmen veya tamamen aynı firma tarafından kurulan yeni veya eski bir fabrikaya nakleden, başka bir firmaya devreden ya da ülke dışına çıkaranlara veya bildirimde bulunmaksızın faaliyetini sona erdirenlere 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (d) bendi hükmü uygulanır.

ç) Kurumdan yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlara 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (h) bendi hükmü uygulanır.

d) Bu Yönetmeliğin 27 nci maddesi beşinci fıkrasında izin verilenler haricinde, Kurumdan uygunluk belgesi almadan ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üreten, satan veya satışa arz edenlere 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (2/11/2011 tarihli ve 28103 sayılı RG ile değişik) (o) bendi hükmü uygulanır.⁵

(3) Yukarıda sayılan fiiller dışında, 4733 sayılı Kanuna veya bu Yönetmeliğe ya da Kurumca verilen belgelerde yer alan şartlara uyulmadığının tespiti halinde, ilgili gerçek ve tüzel kişiler uyarılır ve aykırılığın giderilmesi için uygun bir süre verilir. Her işlem için verilecek süre Kurumca belirlenir. Verilen süre sonunda aykırılığın devam etmesi halinde veya aykırılığın giderilmesinin mümkün olmadığı hallerde süre verilmeksizin Kurumca verilen belgeler iptal edilir.

(4) İdari para cezaları, fiillerin tekrarı halinde, bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. İkinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan fiillerin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verilir.

(2/11/2011 tarihli ve 28103 sayılı RG ile değişik)

(5) 4733 sayılı Kanuna, 4250 sayılı Kanuna veya 5607 sayılı Kanuna aykırı fiillerden dolayı haklarında kesinleşmiş mahkûmiyet kararı olanlara, Kurumun düzenlemekle yükümlü olduğu piyasalarda faaliyete ilişkin hiçbir belge verilmez, verilmiş olanlar Kurumca iptal edilir. Mahkemece verilecek mahkûmiyet kararında, kararın kesinleşmesine kadar faaliyete ilişkin tüm belgelerin askıya alınmasına da karar verilir. Söz konusu fiillerin kamu sağlığını veya tütün ve alkol piyasasının güvenliğini bozucu nitelikte olması halinde, yargılama sürecinde yetkili mahkemece mevcut delil durumuna göre belgelerin askıya alınmasına tedbiren karar verilir.⁶

(6) İkinci fıkranın (ç) ve (d) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idari yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülki amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idari para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülki amirlerce uygulanan idari yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir.

(7) 4733 sayılı Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden

⁵ d) Bu Yönetmeliğin 27 nci maddesi beşinci fıkrasında izin verilenler haricinde, Kurumdan uygunluk belgesi almadan ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üreten, satan veya satışa arz edenlere 4733 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrası (i) bendi hükmü uygulanır.

⁶ (5) 4733 sayılı Kanuna, 4250 sayılı Kanuna veya 5607 sayılı Kanuna aykırılıktan dolayı yargılanması devam edenler ile mahkum olanlara veya aynı kanunlara aykırılıktan dolayı iki defadan fazla ön ödemede bulunması nedeniyle haklarında kamu davası açılmamış ya da düşmüş olanlara uygunluk belgesi verilmez; verilmiş olanlar da iptal edilir.

itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

(8) İdari yaptırımlara ilişkin olarak 4733 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır.

DOKUZUNCU BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Tütün eksperine yaptırılacak işler

MADDE 33 – (1) Tütün eksperî olmayanlar, tütün alım ve satım muayenelerini, tütün vasıf, değer ve nevelerinin belirlenmesini ve tütün işleme, bakım, fabrikasyon eksperliği yapamazlar.

(2) Tütün ticareti yetki belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişiler, tütün alım ve satım muayenelerini, tütün vasıf, değer ve nevelerinin belirlenmesi iş ve işlemlerini tütün eksperlerine yaptırmak zorundadır.

(3) Tütün işleme ve bakımı ile tütün mamullerinin üretildiği iş yerlerinde mevzuatla tütün eksperinin yapması öngörülen işler tütün eksperine yaptırılır. Tütün Ticareti Yetki Belgesi sahibi gerçek ve tüzel kişiler iş yeri, iş saati ve kapasite ile uyumlu olarak tütün eksperî çalıştırmak zorundadır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 34 – (1) 4/12/2002 tarihli ve 24956 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tütün Üretimi, Üretici Tütünlerinin Pazarlanması, İç ve Dış Ticareti, Denetimi ve Tütün Eksperliği ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut yönetmeliğin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce alınan yetki ve uygunluk belgeleri geçerli olup, yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde Kurumca güncellenir.

Yürürlük

MADDE 35 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 36 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.

TÜRK TÜTÜNLERİ STANDARDINDA TANIMLANMIŞ MENŞELER VE ÜRETİM MERKEZLERİ

MENŞEİ	ÜRETİM MERKEZLERİ
İzmir	Bozdoğan, Buharkent, Çine, Didim, Germencik, Karacasu, Kuyucak, Nazilli, Söke
	Balıkesir, Ayvalık, Bigadiç, İvrindi, Savaştepe, Sındırgı
	Denizli, Acıpayam, Akköy , Bekeilli, Beyağaç, Bozkurt, Buldan, Çal , Çameli , Çardak, Çivril, Güney, Kale, Serinhisar, Tavas
	Bayındır, Bergama, Beydağ, Buca, Dikili, Foça, Gaziemir, Karaburun, Kemalpaşa, Kınık, Kiraz, Menderes, Menemen, Ödemiş, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla
	Emet, Hisarcık , Simav
	Manisa, Ahmetli, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gölarmara, Gördes, Kırkağaç, Köprübaşı, Kula, Salihli, Sarıgöl, Saruhanlı, Selendi, Soma, Turgutlu
	Muğla, Bodrum, Fethiye, Kavaklıdere, Milas, Ula, Yatağan
	Uşak , Eşme, Karahallı, Sivash, Ulubey
Düzce	Düzce, Çilimli
Bursa	Bursa, İnegöl, Keles, Mudanya, Mustafakemalpaşa, Orhaneli, Yenişehir, Bandırma, Karamürsel, Geyve, Bilecik, Söğüt
Agonya	Yenice
Edirne	Keşan, Kırklareli, Tekirdağ, Malkara, Şarköy
Artvin	Ardanuç, Borçka
Trabzon	Trabzon, Akçaabat, Şebinkarahisar, Alaçam, Bafra
Samsun-Maden	Samsun
Samsun-Evkaf	Samsun, Kavak, Ondokuzmayıs
Samsun-Canik	Samsun, Çarşamba, Havza, Tekkeköy, Vezirköprü
Bafra	Bafra, Alaçam, Yakakent, Sinop, Gerze
Gümüşhacıköy	Gümüşhacıköy, Hamamözü , Merzifon
Taşova	Taşova, Tokat, Erbaa, Niksar
Basma	Gümüşhacıköy, Hamamözü , Merzifon, Taşova, Havza, Vezirköprü, Tokat, Erbaa, Niksar, Yenice
Bucak	Bucak, Çeltikçi
Yayladağı	Yayladağı, Altınözü, Antakya, İskenderun, Samandağ, Bahçe
Adıyaman	Adıyaman, Besni, Çelikhan, Gölbaşı, Kahta, Samsat, Malatya, Akçadağ, Doğanşehir
Silvan	Silvan, Bismil, Hazro, Kulp, Lice, Batman, Beşiri, Kozluk, Sason, Baykan, Kurtalan
Mardin	Kızıltepe, Mazıdağı, Savur
Bitlis	Bitlis, Hizan, Mutki, Tatvan
Muş	Muş, Hasköy, Güroymak, Solhan
Şemdinli	Şemdinli

Not: Kırmızı yazı ile yazılan üretim merkezleri ilave edilmiştir.

TÜRK STANDARDINDA YER ALMAYAN TÜTÜNLER VE ÜRETİM MERKEZLERİ

TÜTÜN TİPİ	ÜRETİM MERKEZLERİ
Hasankeyf	Şahinbey, Şehitkamil
Tömbeki	İskenderun, Samandağ
Virginia	Düzce, Cumayeri, Çilimli, Gölyaka, Gümüşova, Kaynaşlı, Yiğilca
	Kırklareli, Babaeski, Lüleburgaz, Pınarhisar
	Burdur, Çeltikçi, Bucak
Burley	Adapazarı, Akyazı, Erenler, Ferizli, Geyve, Hendek, Karasu, Pamukova, Serdivan, Söğütlü
	Balya, Gönen, Manyas
Puroluk	Pazar

ÜRETİCİ TÜTÜNLERİNİN MENŞELERE GÖRE DENKLEME TARZLARI

Tütünler, boyut ve su tutma özelliklerine göre, üreticiler tarafından aşağıdaki biçimlerde denklenirler.

(1) Ege Bölgesi Tütünleri: İzmir tarzı dizi dengi, kalıp biçiminde veya yaprakların kutu içine serpilmesi suretiyle karton kutu biçiminde denklenir. İzmir tarzı dizi denklemin boyu 70 cm, eni 40 cm, denk ağırlığı 50-55 kg'dır. Karton kutunun ağırlığı azami 30 kg'dır.

(2) Karadeniz Bölgesi Tütünleri: Trabzon ve Artvin tütünleri, İskenderiye tarzı bağısız demet veya sırapastal; Taşova tütünleri İskenderiye tarzı bağısız demet veya sırapastal veya Rumeli tarzı dizi, diğerleri Rumeli tarzı dizi biçiminde veya yaprakların kutu içine serpilmesi suretiyle karton kutu biçiminde denklenir.

a) Bu bölgeye giren Trabzon tütünleri denk boyu 100 cm, eni yaprak boyutuna göre 45-55 cm, denk ağırlığı 30-40 kg'dır.

b) İskenderiye tarzında denklenen diğer tütünlerin denk boyu 100 cm, eni yaprak boyutuna göre 40-50 cm, denk ağırlığı 20-30 kg'dır.

c) Rumeli tarzı dizi olarak denklenen tütünlerin denk boyu 60 cm, eni yaprak boyutuna göre 15-30 cm, denk ağırlığı 15-25 kg'dır.

ç) Bu bölgedeki Gümüşhacıköy ve Basma tütünlerinin denk boyu 50 cm, eni yaprak boyutuna göre 15-25 cm, denk ağırlığı 15-25 kg'dır.

d) Karton kutu biçiminde yapılacak denklemede kutu ağırlığı azami 25 kg'dır.

(3) Marmara Bölgesi Tütünleri: Rumeli tarzı demet veya sırapastal veya Rumeli tarzı dizi veya yaprakların kutu içine serpilmesi suretiyle karton kutu biçiminde denklenir. Demet veya sırapastal olarak denklenecek tütünlerde denk boyu 50 cm, eni yaprak boyutuna göre 15-35 cm, denk ağırlığı 15-30 kg'dır. Dizi olarak denklenecek tütünlerde ise denk boyu 60 cm, eni yaprak boyutuna göre 15-30 cm, denk ağırlığı 15-25 kg'dır. Karton kutu biçiminde denklenecek tütünlerde kutu ağırlığı azami 25 kg'dır.

(4) Doğu ve Güney-Güneydoğu Anadolu Bölgesi Tütünleri: İskenderiye tarzı bağısız demet veya sırapastal veya yaprakların kutu içine serpilmesi suretiyle karton kutu biçiminde denklenir. Denk boyu 100 cm, eni yaprak boyutuna göre 40-50 cm, denk ağırlığı 30-40 kg'dır. Karton kutu biçiminde yapılacak denklemede kutu ağırlığı azami 25 kg'dır.

(5) Türk Tütünleri standardında tanımlanmamış menşelere ait üretici tütünleri, yaprak boyutu ve su tutma özelliklerine bağlı olarak yukarıda sayılan denkleme tarzlarından herhangi birine göre denklenebilir.

TÜTÜNLERDE AZAMİ FİRE ORANLARI

MENŞEİ	DEPO (BAKIM) FİRELERİ		İŞLEME FİRELERİ (%)
	BİRİNCİ 6 AY İÇİNDE (%)	İKİNCİ 6 AY İÇİNDE (%)	
İzmir	5	3	10
Artvin, Bafra, Basma, Samsun (Canik, Evkaf, Maden)	5	4	10
Gümüşhacıköy, Taşova, Trabzon	6	4	10
Agonya, Bursa, Düzce, Edirne	6	5	10
Bitlis	7	5	10
Muş	10	6	11
Bucak, Mardin, Şemdinli, Silvan	10	6	11
Adıyaman	8	6	10
Yayladağı	7	4	10
Tömbeki	9	6	10
Virginia	9	4	11
Burley	10	4	11

(1) İşlenmemiş tütünlerin depo (bakım) firesi hesaplarında birinci altı ayın başlangıcı olarak, tütünlerin üreticiden alıcının zimmetine intikal tarihi ve bu tarihteki tartı kilosu esas alınır. Takip eden her yıl için depo (bakım) firesi % 1,5 olarak hesaplanır.

(2) İşlenmiş tütünlerde, işleme çıkış tarihinden itibaren birinci yıl içinde uygulanacak depo (bakım) firesi, işleme çıkış kilosu esas alınarak, çizelgedeki ikinci altı aya ilişkin rakamlar üzerinden hesaplanır. Takip eden her yıl için depo (bakım) firesi %1,5 olarak hesap edilir.

(3) Homojenize tütün, şişirilmiş tütün, şişirilmiş tütün damarı ve kıyılmış tütünlerde, üretim çıkış tarihinden itibaren uygulanacak depo (bakım) firesi, üretimden çıkış kilosu esas alınarak, birinci altı ay içinde %1, ikinci altı ay içinde %0,5 ve takip eden her yıl için %1 olarak hesaplanır. Anılan tütünlerin ithal edilmesi durumunda, ithalat kilosu üzerinden yıllık % 1 fire hesap edilir.

(4) Sak ile hasat edilen Hasankeyf tipi tütünlerde, işleme (çöp) firesi %45 olarak hesap edilir. İşlenmiş Hasankeyf tipi tütünlerde, işleme çıkış tarihinden itibaren uygulanacak depo (bakım) firesi, işleme çıkış kilosu esas alınarak, birinci yıl içinde %20, ikinci yıl içinde %12 ve takip eden her yıl için %2 olarak hesaplanır.

(5) Tütünlerin taşınmasında; her taşıma için, ambalaj karton kutu ise %0,5 farklı ambalajlamalarda ise % 1,5 oranları üzerinden yol firesi hesaplanır.

(6) Çizelgede yer alan menşelerin dışında, farklı bir tütün tipine yaygın üretim izni verildiğinde, gerekli düzenleme Kurum tarafından yapılır.